

Eesti Vähiliidu 2014 aasta tegevusaruanne

Vähki haigestumine maailmas on tõusuteel. 2012. aastal haigestus maailmas 14 miljonit inimest, 8,2 miljonit neist kaotas elu selle raske haiguse tõttu. Prognoositakse, et 2025. aastaks on 19,3 miljonit uut haiget ning 11,4 miljonit vähist tingitud surma. Enne 75. eluaastat haigestub vähki üks kolmest mehest ja üks neljast naisest.

Vähk on Eestis surmapõhjuste hulgas juba aastaid südame- ja veresoonkonna haiguste järel teisel kohal. Eesti Vähiregistri andmetel haigestub meil igal aastal vähki juba 8 000 inimest ja vähki sureb aastas ca 3 600 inimest. Eestis on ligikaudu 45 000 vähipatsienti.

Kuna vähihaigestumus on tõusutendentsiga ja vähi tõttu kaotab meie töövõimeline elanikkond palju väärtuslikke tööaastaid, siis võime julgelt väita, et vähk ei ole Eestis mitte ainult meditsiiniline, vaid ka väga oluline sotsiaalne probleem. Eesti naised haigestuvad kõige sagedamini rinnavähki, mehed aga esnäärmevähki. Sellest lähtuvalt keskendub Eesti Vähiliit oma töös ennetustegevusele, tervislike eluviiside populariseerimisele ja haiguste varajasele avastamisele. Väga olulisel kohal on vähihaigete elukvaliteedi parandamine ja vähktõvega seotud sotsiaalsete probleemide lahendamine.

Eesti Vähiliidu struktuur

Eesti Vähiliidu **president**: prof. **dr. med. Väino Rätsep**

Nõukogu esimees: **dr. Vahur Valvere**, SA PERH Onkoloogia- ja hematoloogiakliiniku juhataja

Nõukogu liikmed:

dr. Kaiu Suija SA Vähihaigete Toetusravi juhataja ja Lõuna-Eesti Vähiühingu juhatuse esinaine

Valve Kirsipuu SA Vähihaigete Toetusravi nõukogu esimees,

Daisy Tauk vandeadvokaat

Kadi Lambot ettevõtja

Luule Agu, Põhja-Eesti Vähihaigete Ühendus

Juhatuse esimees: Maie Egipt

Eesti Vähiliidu allorganisatsioonid ja liikmed

Eesti Vähiliit on katusorganisatsioon Eesti mittetulundusühingutele, mis tegelevad vähktõve probleemidega. Vähiliitu kuulub 15 allorganisatsiooni, nende hulgas 12 patsientide ühendust ning ühtekokku ligi 2 000 liiget.

Eesti Vähiliidu liikmesorganisatsioonid

Eesti Onkoloogide Selts, Eesti Onkoloogiaõdede Ühing, Vähihaigete Laste Vanemate Liit, Põhja-Eesti Vähihaigete Ühendus, Lõuna-Eesti Vähiühing, Tehisuurisega Haigete Ühing ESTILCO, Pärnumaa Vähiühing, Järvamaa Vähihaigete Ühing, Viljandimaa Vähihaigete Tugirühm, Lääne-Virumaa Vähihaigete Ühendus, Tallinna Kohanemiskeskus Danko, Läänemaa Vähiühing, Rinnavähihaigete Selts, Vähiühing KAEV, Saaremaa Vähiühing.

VÄHILIIDU OLULISEMAD TEGEVUSED 2014 AASTAL

Rahvusvaheline
emakakaelavähi
ennetamise kampaania
„Kingi endale
kindlustunne“



Projekti sihtrühm

emakakaelavähi varajasel avastamisel oli 30-55 aastased naised.

2014. aastal kutsus Eesti Haigekassa uuringule 51 118 naist sünniaastatega 1959, 1964, 1969, 1974, 1979, 1984. Uuringutel osales 50% kutsututest.

Ennetuskampaania eesmärgiks oli teavitada naisi ja meditsiinitöötajaid emakakaelavähist, selle tekkepõhjustest, PAP skriiningu vajalikkusest, et **suureneks kutse saanud naiste skriininguga hõlmatus**. Teavitustegevuste eesmärgiks oli **suurendada kutse saanud naiste uuringutele tulemise emakakaelavähi sõeluuringus 55%-ni**.



Rinnavähi varajane
avastamine ja sõeluuringute
propageerimine avalikkuse
hulgas „Kingi endale
kindlustunne“

Rinnavähi mammograafilisele sõeluuringule kutsuti 2014. aastal 60 399 ravikindlustatud 50-60 aastast naist, kellele ei olnud eelneval aastal mammograafilist uuringut tehtud. Kutsed saadeti 1951, 1952, 1956, 1958, 1960, 1962 ja 1964 aastal sündinud ravikindlustatud naistele. Uuringutel osales 58% kutsututest.

Teavitustegevuste eesmärgiks oli **suurendada kutse saanud naiste uuringutele tulemise protsenti rinnavähi sõeluuringus 70%-ni**.

Rinnavähi varajase avastamise projekti toetasid maikuus ka teavituskampaaniad **Teksades rinnavähi vastu** ja oktoobris **Rinna tervise päev** (15. oktoober).

PROJEKTID

Eesti Vähiliidu uus projekt 2014/2015



SISEMINISTEERIUM

 **KÜSK** Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

Perioodil 2014-2015 jätkub Eesti Vähiliidu seni väga edukas koostöö Kodanikuühiskonna Sihtkapitaliga.

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

KÜSK juhatuse otsusega rahuldati vähiliidu taotlus „**Läbi Vähiliidu väärtuslike nõustamisteenuste parem elukvaliteet vähipatsientidele**“

Projekti elluviimise eesmärgiks on läbi nõustamis- ja tugiteenuste pakkumise käivitamise suuredada oma sihtgrupile Eesti Vähiliidu poolt pakutavat lisandväärtust, hoides, taastades ja parendades vähipatsientide ja nende tugivõrgustiku elukvaliteeti.

Projekti raames alustasime nõustamisteenuste pilootprogrammiga, mille käigus pakkusime nõustamisteenust vähipatsientidele, nende lähedastele ning tugivõrgustikule. Programmi viisime läbi 4 maakonnas: Harjumaa, Läänemaa, Järvamaa ja Viljandimaa.

Projekti raames sai osaleda järgmistel onkoloogi, mammoloogi, psühholoogi, toitumisterapeudi, lümfiteerapeudi ja loovteraapilistel nõustamistel. Kokku viisime läbi 88 nõustamist, millest sai osa 1174 inimest.

Eneseabi ja toimetuleku koolitused vähipatsientidele 2014

Rahastaja Tervise Arengu Instituut

Projekti raames viisime läbi vaimse tervise koolitused patsientide ühingutes vähipatsientidele ja nende tugiisikutele Lääne-Virumaa Vähihaigete Ühenduses, ühingus ESTILCO, Pärnumaa Vähiühingus, Viljandimaa Vähihaigete Tugirühmas, Järvamaa Vähihaigete Ühingus.

Elanikkonnale suunatud vähiteemalised ennetuskampaniad 2014

Kampaniaid rahastatakse osaliselt Eesti vähi strateegiast

Teksades Rinnavähi Vastu kampania raames tegime koostööd firmadega Evian ja Buduaar, kelle eestvedamisel toimus 9. mail heategevuslik tuluõhtu restoranis Wabadus. Evianil oli eritootena maikuu kauplustes saadaval ka vee duopakk koos roosa lindi ja infovoldikuga.

Maikuu jooksul müüdi PRISMA keti poodides roosasid linte. Koostöös veebiajakirjaga Femme toimus 14. mail NORR11 showroomis kampania raames salongiõhtu, mis seekord viis põnevale teekonnale enesemuutmise kunsti juurde. Õhtu külaliseks oli Aigi Vahing.

Tartu noored naisjalgpallurid korraldasid 5. septembril Tamme staadionil heategevusliku matši Roosa Jalgpall.

Vähiliidu mammograafiabuss viibis 17. mail Tallinna Lauluväljakul SEB Maijooksul. Sel aastal pakkusime sõeluuringu sihtgrupi naistele võimalust bussi külastusel kohe ka uuring läbida. Uuringul osales kokku 50 naist kaheksast eri maakonnast.

8. mail juhtis maailm tähelepanu **munsarjavähi teadlikkuse** tõstmise olulisusele ning esmakordselt sel aastal liitusime kampaniaga ka meie andes välja pressiteate ning korraldades eriala spetsialistidega tele- ja raadiointervjuusid ning ilmusid artiklid kirjutavas meedias. 23. mail 2014 - loeng rinnavähist pidas loengu SA Vähi Sõeluuringute juht Katrin Kuusemäe. Toimus omavalmistatud roosade lintide jagamine suuremates kaubanduskeskuses.

Nahavähi ennetuskampania Melanoomi Esmaspäev raames andsime välja pressiteate ja näitasime Kanal 2 ja Kanal 11 nahavähi ennetusklippi. Ilmusid temaatilised artiklid kirjutavas meedias. Dermatoloogid tähistasid sel aastal üleeuroopalist melanoomipäeva Kihnus, 3. mail 2014, uurides digitaalse dermatoskoopia abil soovijate nahal kahtlasi pigmentlesioone. Kihnu Tervisekeskuses käis melanoomipäeval 90 Kihnu elanikku, neist naiseid 58, mehi 32. Keskmine vanus oli 43 aastat, noorim oli 1, vanim 84 aastane. Avastati 4 esmast melanoomikahtlast lesiooni.

Ülemaailmse **Tubakavaba päeva** raames 30. mail andsime välja pressiteate ja näitasime klippi ERR-is. <http://cancer.ee/kampaniad/>

Europa Donna eestvedamisel **Rinna Tervise Päeva** raames 15. oktoobril propageerisime tervislikke eluviise ja rinnavähi varase avastamise võimalusi.

Andsime välja pressiteate ja ilmus mitmeid temaatilisi artikleid ja intervjuusid kirjutavas meedias ja raadios.

Nõuandetelefoni, kodulehe ja foorumi projekt 2014

Vastavalt vähistrateegiale oli projekt suunatud info andmisele vähipatsientidele ning nende lähedastele, samuti omavahelise suhtluse soodustamiseks. Projekt aitab töös hoida nõuandetelefoni, kodulehte ja foorumit.

Rohkem teadmisi vähipuudest, üheskoos vähipuude vastu 2014

Projekti eesmärk oli aidata saavutada patsientidel psüühiline ja moraalne tasakaal pärast haigusest teadasaamist, operatsiooni ja taastumise perioodil aidata luua tihedamaid suhteid maakondlike vähiühingute vahel, otsida lahendusi vähihaigusega seotud probleemidele, toetada psühholoogiliselt vähipatsientide lähedasi, pereliikmeid, töökaaslaseid jne., lõhkuda väljakujunenud suhtumist, et vähk on surmahaigus ja luua patsientidele hoiak, et tänapäeva meditsiinis on võimalik patsienti aidata ja tervistavalt ravida.

Projekti raames viisime läbi vähipatsientide tervise- ja koolituslaagri.

Tervise – ja koolituslaager patsientidele

15. - 17. augustil Pärnus WASA Taastusravikeskuses

Patsientide tervise- ja koolituslaager tähistas sel aastal oma 10 juubelit Pärnus taastusravikeskuses WASA. Koolituslaagris osales 150 patsienti üle Eesti. Kolmel päeval said patsiendid osa erinevatest loengutest ja teraapiatest. Lisaks uutele teadmistele on terviselaager väga oluline sellepärast, et pakub võimalust saatusekaaslastega suhelda, kogemusi vahetada ja luua tihedamaid suhteid vähipatsientide maakondlike ühenduste vahel, mida patsiendid on nimetanud äärmiselt oluliseks.

Vähinädal

Vähinädala teema oli sel aastal „**Seedeelundite kasvajak**“, mõeldes ette planeeritavale soolevähi sõeluuringule. **6. oktoobril** viisime Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuses läbi **pressikonverentsi**, kus lektorid esinesid suurepärase ettekannetega. Kohal olid kõik olulisemad meediaväljaanded ja teema sai meedias hea kajastuse.

Ettekannetega saab tutvuda meie kodulehel <http://cancer.ee/info-vahist/ettekanded/>

Sügiskonverents

21.11.2014 viisime läbi rahvusvahelise sügiskonverentsi **”Rinna- ja emakakaelavähi diagnostika ja ravi kaasaegsed võimalused”** Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuses. Konverents algas pressikonverentsiga, kus meediaesindajad näitasid aktiivselt üles huvi teema vastu.

Konverentsi eesmärkideks oli harida meie perearste ja informeerida üldsust. Kuna rinnavähi sõeluuringut on oponentide poolt palju rünnatud, siis otsustasime konverentsil seda teemat käsitleda ning rääkida ka tomosünteesi praktikasse jõudmisest, mis tänu 3D pildile annab just tihedast rinnast parema ülevaate. Sellest teemast rääkisid konverentsi esimeses pooles Saksamaalt Kiilist prof Fritz Schäffer ja dr Maret Talk tutvustas 3D mammograafia kasutamiskogemust PERH-s. Konverentsi teises pooles esines üks maailma juhtivaid rinnavähi spetsialiste prof. Jonas Bergh Rootsist. Lisaks rinnavähi diagnostika ja ravi kaasaegsete võimaluste tutvustamisele andis professor ülevaate ka rahvusvahelistest rinnavähi ravi kokkulepetest.

Ettekannetega saab tutvuda: <http://cancer.ee/info-vahist/ettekanded/>

Heategevuskontsert „Swingime südamest südamesse“



Heategevuskontserdi korraldasime ka sel aastal koostöös Aarne Saluveeri ja Otsakooliga 20. novembril Tallinnas Estonia Kontserdisaalis.

Publiku südamesse swingisid ennast **Nele-Liis Vaiksoo, Oliver Kuusik, Tanja Mihhailova, Kaire Vilgats, Andero Ermel ja Ivo Linna, Otsakooli bigband Siim Aimla juhatusel.**

Kontserdi tulud lähevad vähipatsientide nõustamiskeskuse loomiseks.

Koostöö Armastan aidata annetuskonnaga

Annetuskeskond „Armastan aidata“ ühendab erinevaid heategevuslikke organisatsioone, kes aitavad edendada Eesti elu erinevates valdkondades. Eesti Vähiliit on olnud oma projektidega keskkonnas juba 6. aastat.



2014. aasta sügisest asub keskkond uuel platvormil ja nüüd on võimalus head teha kõikide pankade klientidel. Eesti Vähiliit on keskkonnas projektiga "Toeta vähipatsientide nõustamiskeskuse loomist!"

Täname väga annetuskeskonda ja kõiki annetajaid, kes on pidanud oluliseks vähiennetust toetada!

Projektiga saab lähemalt tutvuda siit: <https://www.armastanaidata.ee/annetan/tervis-ja-toimetulek/vahiliit-toeta-vahipatsientide-noustamiskeskuse-loomist>

Vähiliidu pikaajalise strateegia loomine

Jätkasime Vähiliidu järgneva 7 aasta strateegia loomist. Strateegia koostamisel kaasasime eksperdi Rait Talviku, kes juhtis ja hindas jooksvalt strateegia loomise protsessi. Strateegia kinnitamiseks on 2015. aastaks vaja võtta vastu olulised otsused liikmeskonna osas liidu üldkoosolekul.

Igapäevane tegevus

Tervise Arengu Instituudi rahastamisel töötasid edukalt Eesti Vähiliidu nõuandetelefon ning koduleht, millelt saab informatsiooni vähihaigusega seonduva kohta.

Nõuandetelefon 800 2233 on vajalik abi saamise võimalus. Nõuandetelefoni toetab meie koduleht www.cancer.ee, mida pidevalt täiendame. Kodulehelt on võimalik esitada küsimusi vähiliidu meditsiininõunikule ja pääseb foorumisse, mis on väga oluline suhtluskoht meie sihtrühmale <http://www.kaev.ee/phpBB3/index.php>

Jätakuvalt konsulteerib rinnavähipatsiente ja vahendab rinnaproteese mammoloog dr Astrid Järvet.

Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega

Eesti Vähiliit kuulub 1993. aastast rahvusvahelisse vähivastasesse liitu (Union for International Cancer Control), 2006. aastast Euroopa emakakaelavähi liitu (European Cervical Cancer Association) ning Euroopa vähipatsientide koalitsiooni (European Cancer

Patient Coalition). Vähiliit teeb tihedat koostööd ka Euroopa rinnavähikoalitsiooni – Europa Donnaga, mille Eesti foorum kuulub alates 1999. aastast vähiliidu koosseisu. Alates 2003. aastast teeb vähiliit koostööd Ameerika rinnavähikoalitsiooniga, liidul on head sidemed Soome, Rootsi, USA jt maade vähiliitudega.

Toetav koostöö Eestis

Eesti Vähiliit tänab oma häid koostööpartnereid: Sotsiaalministeerium, Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituut, Põhja-Eesti Regionaalhaigla onkoloogia- ja hematoloogiakliinik, Tartu Ülikooli Kliinikumi hematoloogia-onkoloogia kliinik, Ida-Tallinna Keskhaigla, Androloogiakeskus, Tallinna Sotsiaal- ja tervishoiuamet, Eesti Puuetega Inimeste Koda, EMSL, Kodanikuühiskonna Sihtkapitali, Ma armastan aidata annetuskeskkond ning mitmeid erafirmasid ja üksikisikuid, kes on meie tegevust toetanud.

Maie Egipt
juhatuse esimees
Eesti Vähiliit